

Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku

Wydział Dyrygentury Chóralnej, Muzyki Kościelnej, Edukacji Artystycznej, Rytmiki i Jazzu

Rok akademicki 2021/22

SYLABUS PRZEDMIOTU

Metodyka prowadzenia chóru

Kierunek (właściwe podkreślić):

Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

Jazz i muzyka estradowa

Studia (właściwe podkreślić):

licencjackie, magisterskie

Imię i nazwisko prowadzącego prof. dr hab. Aleksandra Grucza-Rogalska

Założenia, cele oraz charakterystyka przedmiotu:

Celem przedmiotu jest przygotowanie studentów do samodzielnego prowadzenia amatorskich zespołów chóralnych dla różnych grup wiekowych oraz zespołów zawodowych. Istotnym elementem wiedzy poruszanej na wykładach są zagadnienia związane z problematyką emisji głosu z zasadami stylowej interpretacji w oparciu o prezentację wartościowych dzieł literatury chóralnej polskiej i obcej różnych epok.

Wymagania wstępne i dodatkowe:

Znajomość zasad dyrygowania, umiejętności czytania partytur. Wstępna znajomość zagadnień związanych z emisją głosu, podstaw harmonii, form muzycznych oraz historii muzyki.

Zalecane fakultatywne komponenty przedmiotu:

Dyrygowanie, Chór, Praktyki chóralne, Metodyka śpiewu zbiorowego, Praktyka w zakresie nauczania śpiewu zbiorowego

Bibliografia podstawowa:

1. W. Bregy, Elementy techniki wokalne, PWM, Warszawa 1974
2. W. Kiser, Organizacja i kształcenie zespołów chóralnych, Warszawa 1971
3. J. Krassowski, Higiena głosu śpiewaczego, Wyd. AM, Gdańsk 1990
4. J. Król, J. Szejnbis- Zdyb, M. Kozak, Chór. „Łączy nas śpiew”. Poradnik metodyczno-repertuarowy, MAC Edukacja, Kielce 2010
5. St. Krukowski, Problemy wykonawcze muzyki dawnej, Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury, W-wa 1991
6. L. Laprus, Rozśpiewanie chóru: z ćwiczeniami emisyjnymi, Wydawnictwo ALEX, 1995
7. J. K. Lasocki, Chór. Poradnik dla dyrygentów, PWM 1958
8. A. Legieć-Matosiuk, J. Chaciński, Emisja głosu – skrypt dla studentów, Słupsk 1994.
9. Łastik, Poznaj swój głos, Wyd. Studio Emka, Warszawa 2006
10. Łukaszewski, Zbiorowa emisja głosu, Warszawa 1977
11. H. Sobierajska, Uczymy się śpiewać, PZWS, Warszawa 1972

12. Stankowska, Chór w szkole, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1988
13. A. Szaliński, Problemy wykonawcze muzyki współczesnej, Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury, 1974
14. Ks. M. R. Szulik, Cór w kościele, Podręcznik, Dodatek nutowy, Polihymnia, Lublin 2012
15. A. Tarasiewicz, Mówię i śpiewam świadomie. Podręcznik do nauki emisji głosu. Wydane przez B. Tarasiewicz i Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków 2006
16. K. Thomas, A. Wagner, Kompendium dyrygentury chóralnej, cz. I, II, III, Chopin University Press, Warszawa 2016, 2018, 2019
17. A. Toczyska, Głośno i wyraźnie. 9 lekcji dobrego mówienia, Gdańsk 2007
18. A. Toczyska, Łamańce z dedykacją, czyli makaka ma Kama, Gdańsk 2003
19. J. Zabłocki, O prowadzeniu chóru, Wyd. COK, Warszawa 1978
20. H. Zielińska, Kształcenie głosu, "Polihymnia" Lublin 1996

Bibliografia uzupełniająca:

1. J. Bok, Rozśpiewanie chóru, Wyd. Muz. PZCHiO, Warszawa 1989
2. J. M. Chomiński, K. Wilkowska-Chomińska, Formy muzyczne, tom 3, Pieśń, PWM, Kraków 1974
3. Z. Drobner, artykuł „Fizjologiczne podstawy oddechu śpiewaczego” red. naukowy St. Klajman, Oddychanie w śpiewie i w grze na instrumentach dętych, Międzywydziałowy Instytut Teorii Muzyki Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna w Gdańsku 1980
4. M. Kucińska, Podstawy wiedzy wokalne dla dyrygentów chóralnych i nauczycieli emisji głosu, Wyd. Beseder, Kraków 2006
5. F. Martienssen – Lohmann, Kształcenie głosu śpiewaka, PWM, Kraków 1953
6. A. Mitrinowicz-Modrzejewska, Akustyka psychofizjologiczna w medycynie, PZWL, Warszawa 1974
7. A.N. Pruszewicz, Foniatria kliniczna, PZWL, Warszawa 1992
8. M. Przeniosło, Technika wokalna Bel Canto. Esencja dawnej Włoskiej Szkoły Śpiewu. Podręcznik do nauki emisji głosu, Wydawnictwo: eStudiante, 2011
9. A. Walencik-Topiłko, Głos jako narzędzie, Gdańsk 2009

Efekty kształcenia – wiedza:

- student posiada wiedzę dydaktyczno-pedagogiczną przedmiotu specjalności głównej - „dyrygentura chóralna” i prowadzenie zespołów wokalnych i wokально-instrumentalnych w szkołach muzycznych I st.
- posiada wiedzę na temat budowy i działania aparatu głosowego,
- potrafi wychwycić błędy wynikające z wadliwej emisji głosu i ma wiedzę na temat wypracowania właściwych nawyków śpiewaczych,
- posiada podstawową wiedzę dotyczącą zasad prawidłowej emisji głosu w mowie i śpiewie,
- znając główne zagadnienia techniki wokalne umie ocenić zjawiska dźwiękowe wywoływane przez aparat głosowy,
- rozumie konieczność świadomego działania gestem dyrygenckim w celu wyzwolenia czynności technicznych aparatu głosowego dla potrzeb interpretacyjnych danego utworu,
- posiada ogólną znajomość literatury muzycznej wokalne i wokально-instrumentalne z odpowiednim odniesieniem do epok i okresów stylistycznych historii muzyki,
- posiada znajomość stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych, szczególnie w obrębie repertuaru chóralnego,
- posiada znajomość podstawowego repertuaru związanego z problemami edukacji muzycznej w

szkole ogólnokształcącej wczesnego etapu edukacyjnego i szkoły muzycznej I st., a także w obrębie literatury specjalności „dyrygentura chóralna”.

Efekty kształcenia – umiejętności:

- student potrafi właściwie ocenić wartość materiału głosowego kandydata do zespołu chóralnego,
- rozumie potrzebę ciągłego pogłębiania wiedzy i zdobywania doświadczeń potrzebnych do podnoszenia poziomu prowadzonych przez siebie zespołów,
- rozumie zadania dyrygenta zespołu amatorskiego, które dotyczą pracy umuzykalniającej, wychowawczej gwarantującej możliwość rozwoju śpiewaków, pogłębienia ich zdolności odtwórczych,
- dysponuje umiejętnościami potrzebnymi do tworzenia i realizowania własnych koncepcji artystycznych w zakresie przedmiotów metodyki prowadzenia zespołów chóralnych,
- posiada znajomość literatury chóralnej związanej ze specjalnością „dyrygentura chóralna”,
- posiada umiejętność wykorzystywania wiedzy dotyczącej podstawowych kryteriów stylistycznych wykonywanych utworów,
- potrafi sam opracować od podstaw - do prezentacji publicznej utwór na zespoły chóralne, rozumie konieczność pracy nad interpretacją, na podstawie przeprowadzonej analizy partytury potrafi stworzyć dokładną i przemyślaną koncepcję wykonania utworu,
- poprzez opanowanie efektywnych technik ćwiczenia wykazuje umiejętność samodzielnego doskonalenia własnego warsztatu technicznego nie tylko jako dyrygent, ale także jako metodyk prowadzonych zespołów wokalnych,
- wykazuje umiejętność brania pod uwagę specyficznych wymagań publiczności i innych okoliczności towarzyszących wykonaniu (jak np. reagowania na rozmaite warunki akustyki sal, zapotrzebowania repertuarowego wynikającego ze zdolności percepcyjnych, ale i ze świadomej edukacji kulturowej dla społeczeństwa).

Efekty kształcenia - kompetencje społeczne:

- student posiada umiejętność współpracy i integracji podczas realizacji zespołowych zadań projektowych oraz przy pracach organizacyjnych i artystycznych związanych z różnymi przedsięwzięciami kulturalnymi,
- w sposób zorganizowany podchodzi do rozwiązywania problemów dotyczących szeroko pojętych prac projektowych związanych nie tylko z własnymi działaniami artystycznymi,
- umie posługiwać się fachową terminologią z zakresu dziedziny muzyki, pedagogiki i psychologii niezbędną do prowadzenia zespołów chóralnych,
- rozumie konieczność organizowania warsztatów chóralnych, zagranicznych wyjazdów chóru, zdobywania nowych doświadczeń, poznawania innej kultury, jak również nawiązywania nowych kontaktów,
- właściwie rozumie rolę dyrygenta, który obok niezbędnej wiedzy i umiejętności muzycznych jest organizatorem, nauczycielem, wychowawcą odznaczającym się wysokim poziomem kultury artystycznej,
- rozumie sens istnienia amatorskich zespołów chóralnych związany z zapotrzebowaniem lokalnego środowiska.

Semestr: 1 wymiar godzin 15 ilość pkt. ECTS 1

Rodzaj zajęć (właściwe podkreślić): wykład, ćwiczenia, seminarium

Sposób zaliczenia (właściwe podkreślić):

~~E-egzamin~~, ZO-zaliczenie z oceną, ~~Z-zaliczenie bez oceny~~

Treści programowe wraz z opisem efektów kształcenia:

1. Problematyka kształcenia wokalnego w zespole chóralnym. Główne zagadnienia techniki wokalne.
2. Cechy dyrygenta chóru. Organizacja zespołu chóralnego (rodzaje głosów, rodzaje chórow, dobór i kwalifikowanie członków chóru, organizacja działalności chóru).
3. Próba chóru i jej rodzaje.
4. Metody rozśpiewania chóru. Rodzaje głosu ludzkiego.
5. Zasady poprawnej wymowy polskiej.
6. Organizacja dziecięcych zespołów chóralnych.
7. Metody pracy z chórem dziecięcym .
8. Zasady poprawnego rozśpiewania chóru dziecięcego . Propozycje ćwiczeń emisyjnych stosowanych w początkowym i dalszym etapie pracy nad głosem dziecięcym .
9. Kryteria doboru repertuaru w chórze dziecięcym .
10. Przygotowanie do publicznych koncertów. Próba generalna przed koncertem. Ogólnopolskie konkursy chóralne (z kategorią chóry dziecięce) .
11. Wpływ gestu dyrygenta na technikę wokalną chóru. Praca dyrygenta nad nowym utworem.
12. Ocena chóralnego warsztatu wykonawczego. Wybrane zagadnienia techniki wokalne.
13. Wykonawstwo muzyki dawnej. Interpretacja i wykonawstwo chóralnych utworów religijnych.
14. Problematyka wykonawcza muzyki współczesnej. Kompozytor a dyrygent i jego wizja odtwórcza.
15. Zarys historyczny śpiewu chóralnego w Polsce. Koncerty, festiwale, konkursy, organizacje zrzeszające chóry. Chór jako „ambasador” polskiej kultury za granicą.

Metody dydaktyczne:

Metody nauczania oparte są na wykładach, ćwiczeniach, analizach utworów (analiza partytur, analiza słuchowa), dyskusji, prezentacjach multimedialnych.

Warunek zaliczenia kursu wraz z metodami i kryteriami oceniania:

Warunkiem zaliczenia jest frekwencja oraz opracowanie i zreferowanie przez studenta zadanego tematu, a także kolokwium w czasie sesji egzaminacyjnej – praca pisemna z całego przerobionego materiału.

Semestr: 2 wymiar godzin 15 ilość pkt. ECTS 1

Rodzaj zajęć (właściwe podkreślić): wykład, ~~ćwiczenia~~, ~~seminarium~~

Sposób zaliczenia (właściwe podkreślić):

~~E-egzamin~~, ZO-zaliczenie z oceną, ~~Z-zaliczenie bez oceny~~

Treści programowe wraz z opisem efektów kształcenia:

Program przedmiotu jest realizowany również przez słuchanie i analizowanie nagrań z muzyką chóralną a cappella z różnych epok kompozytorów polskich i obcych, m.in.:

1. J. des Pres
2. O. di Lasso
3. G.P. da Palestrina
4. Muzyka niemiecka: H.L.Hassler, H. Schulz

5. Muzyka angielska: W. Byrd, T. Morley, H. Purcell
6. M. Zieleński, G.G. Gorczycki
7. D. Bortniański (koncerty wokalne)
8. J.S.Bach – Motety
9. J. Brahms, A. Bruckner
10. F. Mendelssohn, F. Schubert, R. Schumann
11. G. Faure, F. Poulenc, C. Debussy, M. Ravel
12. B. Britten, F. Delius, C. V. Stanford
13. S. Rachmaninow (Całonocne czuwanie)
14. S. Moniuszko
15. K. Szymanowski
16. S. Wiechowicz, F. Nowowiejski, T. Szeligowski
17. R. Palester, A. Panufnik, J. Łuciuk
18. H. M. Górecki, K. Penderecki
19. A. Koszewski
20. R. Twardowski
21. J. Świder
22. M. Jasiński
23. P. Łukaszewski

Student powinien opanować cały szereg zagadnień dotyczących pracy z chórem amatorskim jak również z zawodowym w aspekcie chórów o głosach jednorodnych i mieszanych. Musi być przygotowany do przeprowadzenia prób samodzielnie oraz analizować metodycznie wszystkie błędy podczas pracy z chórem. Musi umieć przygotować i poprowadzić koncert. Końcowy efekt kształcenia, to merytoryczne przygotowanie do pracy z chórami i zespołami wokalnymi.

Metody dydaktyczne:

Metody nauczania oparte są na wykładach, ćwiczeniach, analizach utworów (analiza partytur, analiza słuchowa), dyskusji, prezentacjach multimedialnych.

Warunek zaliczenia kursu wraz z metodami i kryteriami oceniania:

Warunkiem zaliczenia jest frekwencja oraz opracowanie i zreferowanie przez studenta zadanego tematu, a także kolokwium w czasie sesji egzaminacyjnej – praca pisemna z całego przerobionego materiału.